

یادداشت

مقابله با جنگ اقتصادی

بویا جیل عاملی

اگر مختصات جنگ اقتصادی کنونی که از سوی آمریکا به ایران تحمیل شده است به درستی سنجیده نشود، کشور می تواند با آسیب‌های جدی مواجه شود. بنابراین نوع واکنش سیاست‌گذاران نسبت به جنگ تحمیلی جدید بر میزان هزینه‌ای که این جنگ بر رفاه و معیشت عمومی می‌گذارد، موثر است. اولین مساله، تعیین هدف قابل دسترس و شکل دهی انتظارات عمومی نسبت به آن است.

اگر انتظارات با واقعیت همراه شود و دولت اعتماد عمومی را پشت سیاست‌های خود داشته باشد، این دوره تحریمی می‌تواند قابل مدیریت باشد. در این مورد، به‌باور اجماع کارشناسان، اقتصاد ایران تا پایان سال آتی دچار وضعیت رکودی - تومی خواهد بود که هدف قابل دسترس در این وضعیت کاهش دامنه‌و شدت رکود و تورم خواهد بود. از آنجاکه اقتصاد دچار یک شوک منفی در طرف عرضه کل و افزایش هزینه‌های تجاری شده، این امر گریزناپذیر است و دولت با درک این موضوع باید صادقانه و شفاف وضعیت اقتصادی را برای مردم تشریح کند و از دامن‌زدن به وعده‌های غیرقابل دسترس بپرهیزد. بنابراین هدف برای این دوره موقت می‌تواند کاهش دامنه رکود- تومی باشد. فراموش نکنیم در شوک منفی ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، درآمد سرانه ایرانیان بیش از ۱۰ درصد کاهش یافت و باید تا جای ممکن از رقم خوردن مجدد آن جلوگیری کرد.

مساله دوم تعیین اولویت‌هاست. مثلا درمورد تجارت خارجی، وقتی طرف مقابل به اشکال مختلف می‌خواهد راه‌های تبادل کالا و تسویه مالی آن را ببندد، آیا ما باید مثل شرایط عادی منشأ پول، استانداردهای گمرکی، ورود کالا از مبادی قانونی ... را دنبال کنیم یا بر این امر صحه بگذاریم که کالای موردنیاز اقتصاد به هر شکل تامین شود؟ یا در شرایط کنونی و نرخ‌ارزی که در کمتر از چند ماه بیش از سه برابر شده است، مانیز به در آمد گمرکی داریم؟ یا با درک اثر نرخ ارز بر تجارت، تعرفه‌های گمرکی را تسهیل کنیم؟ اگر دشمن می‌خواهد از آن سو مرزهای ما را چنان ببندد که کالایی وارد کشور نشود، مانیز باید از این سو مرزهای خود را ببندیم؟ مسلما امروز به هر شکل باید مرزهای خود را باز بگذاریم و بگذاریم هر کسی که می‌تواند کالاهای موردنیاز اقتصاد را وارد کند؛ حتی اگر ما او ارز مورد نیازش را نبینیم.

مساله سوم استراتژی دولت برای کمک‌های حمایتی به اقشار آسیب‌پذیر است که در وضعیت فعلی بسیار اهمیت دارد. متأسفانه آنچه تا امروز رخ داده، ثروتمند کردن آنانی بوده که به‌ارز ۴۲۰۰ تومانی و ارز نیمایی دسترسی داشتند و همه به نام دفاع از قدرت خرید مردم رخ داده است. اما آمار و ارقام نشان می‌دهد، قیمت کالاهایی که تخصیص ارز دولتی داشته‌اند، به تمامی از قیمت بازار آزاد ارز پیروی کرده‌است.

به عبارت دیگر این وار دکننده بوده که از رانت به‌وجود آمده بهره برده است. لب کلام اینکه دولت افراد انگشت‌شماری را به نام توده‌های مردم و اقشار آسیب‌پذیر، ثروتمندتر از گذشته کرده است. این راه مقابله در جنگ اقتصادی نیست. راه حفاظت از اقشار آسیب‌پذیر باید تغییر کند. دولت خود باید رانتی را که به‌وجود آورده برطرف کند، در آمد ربا لی خود را افزایش دهد و این تغییر در درآمد را به‌طور مستقیم به دهک‌های پایین جامعه انتقال دهد. نه اینکه وقتی شوک ارزی اتفاق می‌افتد، پارانه به شکل رانت به جیب دهک‌های بالای جامعه رود. شوک ارزی ذاتا ایجاد شکاف طبقاتی می‌کند؛ اما دولت خود نباید عاملی باشد شکاف بیشتر میان فقیر و غنی.

از این رو به‌نظر می‌رسد، راه مقابله در این جنگ، کنترل انتظارات، باز کردن راه‌های تجاری از داخل، فضا دادن به تجار و صرافان برای رسوخ در دیوار تحریم‌ها و برداشتن موانع قانونی و بوروکراتیک از جلوی پای آنان، حذف قیمت‌گذاری‌های ناکارآمد و کمک مستقیم به اقشار ضعیف جامعه است.

باین وجود فراموش نباید کرد که هر جنگی باید پایانی داشته باشد و گرنه در درازمدت اقتصاد تحیف و به شکل جدی آسیب خواهد

در گزارش توسعه ایرانی بررسی شد

بیم‌ها و امیدها در بورس

یوسف اصلانی

با آغاز تحریم‌های اقتصادی

آمریکا، این پرسش اساسی پیش می‌آید که آینده بورس و وضعیت صنایع موجود در بازار سرمایه چه خواهد شد؟ این روزها این پرسش بسیاری افرادی است که در ماه‌های گذشته بارونق فزاینده بازار سرمایه، به سوی بورس هجوم آورده‌اند. این هجوم به نحوی بود که اصطلاح «کد اولی» به اصطلاحی رایج در میان فعالان بازار سرمایه تبدیل شد. کد اولی‌ها کسانی هستند که در ماه‌های گذشته برای اولین در به بورس وارد شدند و از کارگزاری‌ها کد معامله دریافت کردند. اگر چه این افراد در ماه‌های گذشته بعضا به سودهای قابل توجه دست یافتند اما اینک باریسک کاهش ارزش سهام‌شان مواجه هستند. زیرا در ماه‌های گذشته شرکت‌های صادرات‌محور،

لیدر بازار سرمایه بودند و اینک با مشکلات بانکی و تحریم‌های آمریکا این شرکت‌ها با احتمال کاهش فروش و کاهش درآمد ارزی مواجه

هستند. در این گزارش وضعیت صنایع گوناگون فعال در بورس مورد ارزیابی قرار گرفته است:

هر شرکتی می‌تواند با توجه به این که مصرف‌کننده ارز است یا واردکننده آن، صادرات‌محور است یا بیشتر درگیر واردات مواد اولیه یا کالا

است و انواع کالای تولیدی، مکانیزم حمل و نقل محصولات و بسیاری عوامل دیگر وضعیت منحصر به فرد خود را داشته باشند. نمی‌توان این مسئله را نادیده گرفت که هنوز از آثار تحریم‌ها و نه از وضعیت و استراتژی تحریم‌کننده و تحریم‌شونده، اطلاع دقیقی نداریم.

به هر ترتیب وضعیت صنایع بورسی می‌تواند متفاوت باشد. در صنعت بانکداری، به تازگی بحث تسعیر ارز و افزایش سرمایه‌های بانکی ناشی از افزایش قیمت املاک و دارایی‌های بانک‌ها قوت گرفته است.

اصلاح ترازنامه‌های بانک‌ها در صورتی که این بار مدیریت درستی اعمال شود می‌تواند بانک‌های کشور را از حالت نامیدی مطلق

به وضعیت قابل قبول تر از شرایط موجود برگرداند. البته تحریم‌های جهانی علیه بانک‌های ایرانی، مطرح است که موضوع قابل توجهی است. فعلا برخی از بانک‌ها به تسوئیت متصل هستند. در این میان خبر امیدوارکننده برای بانک‌ها، موضوع تهاتراتی است که دولت، بانک مرکزی، پیمانکاران و خود بانک‌ها در آن درگیر هستند و موجب کاهش بدهی بانک‌ها و کاهش چشمگیر هزینه‌های مالی آنها خواهد شد.

در صنایع خودرویی با وجود مشکلات تامین ارز و قطعات و همچنین عدم همکاری شرکای خارجی، بحث افزایش نرخ تا حدود ۳۰ الی ۵۰ درصد و همچنین افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی دارایی‌ها مطرح است.

صنایع غذایی با افزایش قیمت و با فرض تغییر اندک هزینه‌های تولید، امکان بالا رفتن سودآوری برای‌شان فراهم است. صنایع لاستیکی بانبود رقیب خارجی و افزایش قیمت لاستیک، به فرض تثبیت قیمت مواد اولیه در سطوح فعلی امید به

با آغاز تحریم‌های اقتصادی آمریکا، این پرسش اساسی پیش می‌آید که آینده بورس و وضعیت صنایع موجود در بازار سرمایه به چه نحو است و چه سرانجامی پیدا می‌کند؟ این روزها این پرسش بسیاری افرادی است که در ماه‌های گذشته بارونق فزاینده بازار سرمایه، به سوی بورس هجوم آورده‌اند

رشد سودآوری دارند. پالایشگاه‌ها می‌توانند روزهای خوبی داشته باشند. تأثیرپذیری اندک این صنعت از تحریم‌ها و محصولات تولیدی پر تقاضا و طرح‌های توسعه‌ای مناسب، عدم رشد هزینه‌های ربالی نسبت به جهش قیمت دلار و همچنین موجودی نقدی مطلوب، تأثیر مثبت بر این صنعت دارد که قابل چشم

پوشی نیست. البته این روزها شاهد کاهش شدید کرک اسپرد بنزین بودیم که به نظر سیاسی و متأثر از انتخابات آمریکا است. در حال حاضر کرک اسپرد بنزین به محدوه صفر بازگشته است.

در خصوص صنایع فلزی، پتروشیمی و معدنی باید گفت این صنایع p/c مناسبی دارند اما تداوم این وضعیت مشروط به این است که مقدار فروش این صنایع در اثر تحریم‌ها، کاهش چشمگیری نداشته باشد. همچنین قیمت‌های جهانی در همین محدوده کنونی باقی‌بماند و قیمت دلار نیز در حدود ۹۰ هزارالی ۱۰ هزارریال در سامانه

نیماباشد.

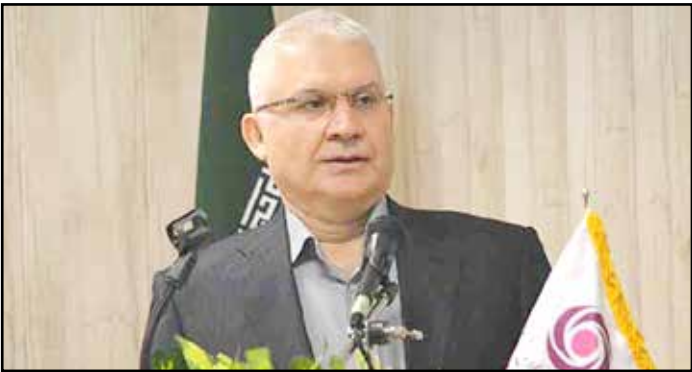
در خصوص قیمت‌های جهانی محصولات بورسی، به دلیل افت قیمت کامودیتی‌ها در روزهای اخیر، کاهش موجودی انبارها و شروع فصل سرما و تعطیلی اجباری واحدهای تولیدی، همچنین دلیل آلودگی هوادر چین و تعطیلی صنایع آلوده‌کننده در این کشور و امیدها به کاهش تنش‌ها بین چین و آمریکا در جنگ تجاری، می‌تواند از عوامل برگشت دوباره قیمت‌ها از مهم‌ترین چالش صنایع فلزی، پتروشیمی و معدنی تحریم‌ها است که می‌تواند منجر به کاهش صادرات شود از طرفی بعد از فروش محصول که احتمالا با تخفیف و اصطلاحا «زیرفروشی»، همراه است، بحث حمل و نقل و کشتی که باید محصول تولیدی را جابه‌جا کند و بندری که کشتی حامل را بپذیرد و در مرحله بعدی جابه‌جایی پول که این شرکت‌ها احتمالا بابت انتقال پول به داخل کارمدهای بیشتری به صرافی‌ها پرداخت خواهند کرد.

در صنایع سیمانی زمزمه‌های افزایش ۲۰ درصدی نرخ فروش مطرح است، البته چالش بزرگ این صنعت احتمال افزایش نرخ گاز است. با توجه به این که تحریم‌ها عملا باعث افزایش هزینه حمل و نقل می‌شود و به دلیل این که محموله‌های سیمان ارزش مبلغی کمتری نسبت به محموله‌های با

هر شرکتی می‌تواند با توجه به این که مصرف‌کننده ارز است یا واردکننده آن، صادرات‌محور است یا بیشتر درگیر واردات مواد اولیه یا کالا است و انواع کالای تولیدی، مکانیزم حمل و نقل محصولات و بسیاری عوامل دیگر وضعیت منحصر به فرد خود را داشته باشد. نمی‌توان این مسئله را نادیده گرفت که هنوز از آثار تحریم‌ها و نه از وضعیت و استراتژی تحریم‌کننده و تحریم‌شونده، اطلاع دقیقی نداریم

ارزش محصولات پتروشیمی و فلزی دارند عملا هزینه حمل و نقل در صنایع سیمانی بیشتر به چشم می‌آید.

در این میان صنعت ساختمان و انبوه‌سازی، وضعیت خاص خود را دارد. در حال حاضر، صنعت انبوه‌سازی با چالش بودجه عمرانی کشور که موجب شده بسپاری از پروژه‌های عمرانی و ساختمان‌سازی یا در عمل تعطیل شوند یا به صورت نیمه تعطیل در بیایند اما نکته قابل توجه برای این صنعت، افزایش ارزش دارایی‌ها با توجه به رشد نرخ دلار نسبت به ریال و همچنین افزایش قیمت قابل توجه بهای املاک در ماه‌های گذشته است. نکته دیگر این است که قیمت‌های پایین سهم‌های شرکت‌های این صنعت در بورس، می‌تواند محرک رشد ارزش سهام در بازار سرمایه بشود البته تحقق این موضوع نیاز به محرک‌های قوی‌تری برای رشد دارد چرا که با وجود افزایش ارزش دارایی‌ها، امکان رکود در بخش مسکن بالا گرفته است. علی‌رغم تمام این مسائل بخش مسکن و صنایع ساختمانی نیز از پتانسیل رشد و سوددهی برخوردار است.

این تفکر راه‌اندازی شد، که یکی از معضلات امروز جامعه ما مبحث محیط زیست و مسائل پیرامون آن است. به همین جهت با تصمیم هیئت مدیره بانک مقرر شد بانک ایران زمین استراتژی خود را در اجرای مسئولیت اجتماعی موضوع محیط زیست و مباحث مرتبط با آن قرار دهد.

بخشی از اقدامات بانک ایران زمین در حوزه مسئولیت اجتماعی، پاکسازی حدود ۳۰ نقطه کشور با همراهی مردم، حمایت دور سوم جایزه یحیی، ساخت سرود جنگل تشنه، حمایت از مسابقه نقاشی کودکان و نوجوانان، بهره‌وری سبز و حفظ محیط زیست، حذف کاغذ از مکاتبات اداری، حمایت از جشنواره روز بین المللی جنگلیان، برگزاری مسابقه نه به پلاستیک، کمپین جمعه‌های بدون پلاستیک، شرکت در مراسم روز درخت‌کاری و...

به اولین بانک دیجیتال کشور است. اما در خصوص رضایت سهامداران باید گفت موفقیت هر بنگاه اقتصادی خصوصی از جمله یک بانک در گرو رضایت تمامی ذی‌نفعان آن بنگاه است؛ بنابراین ما هم به‌عنوان یک بنگاه اقتصادی که در قالب بانک فعالیت اعتباری انجام می‌دهیم باید برای کسب موفقیت، رضایت ذی‌نفعانمان را کسب کنیم.

■ **اقدامات و دستاوردهای بانک ایران زمین در حوزه مسئولیت‌های اجتماعی را تشریح کنید.**

بانک ایران زمین در نیمه سال ۱۳۹۴ در راستای اجرای مسئولیت اجتماعی شرکتی خود اقدام به راه‌اندازی کمپینی به نام «همین یک زمین» با پیام «برای زندگی همین یک زمین را داریم» کرد. کمپین همین یک زمین در حقیقت بازگوکننده دغدغه‌های مردم بود که پس از بررسی‌های فراوان و با

بانکداری دیجیتال تنها احداث شعب دیجیتالی نیست

تولیدکنندگان و فعالین حوزه اقتصاد ایجاد شده، این گروه گاهی با مشکلات بسیاری در بازپرداخت دیون خود به بانکها مواجه شده‌اند. و این شرایط را در تامین منابع مالی با مشکلات بسیاری روبرو کرده است. بانک ایران زمین در سالهای اخیر در دوحوزه کاهش مطالبات و عدم تبذیل مطالبات به مطالبات مشکو‌الوصول تلاش‌های خود را متمرکز کرده است. برخی از این فعالیت‌ها شامل تعامل بانک با بخش‌های تولیدی جهت بازپرداخت دیون به بانک و کاهش مطالبات، کاهش ریسک تسهیلات از طریق رعایت بهداشت اعتباری و آموزش همکاران شعب برای جلوگیری از ایجاد مطالبات جدید و به کار بستن راهکارهای عدم تبدیل تسهیلات به مطالبات می‌توان اشاره کرد.

■ **ارزیابی شما از وضعیت کنونی بانک ایران زمین چیست؟ آیا وضعیت کنونی برای سهام‌داران شما اطمینان بخش است؟**

بانک ایران زمین با حدود ۳۳۰ شعبه در کشور به لحاظ گستردگی شعب یکی از بانکهای بزرگ خصوصی کشور محسوب می‌شود. تفکر سهامداران بانک حرکت به سمت بانکداری دیجیتال و تبدیل این بانک

مبتنی بر مصرف‌کننده است. و فناوری‌هایی که در حوزه بانکداری استفاده می‌شوند مراودات ما با مشتریان را با تغییر مواجه کرده‌اند. اما باید به این نکته توجه کنیم که مفهوم بانکداری دیجیتال احداث شعب دیجیتالی، با بانکداری همراه و آنلاین نیست. بلکه بانکداری دیجیتال به‌عنوان یک الگوی بانکداری مدرن و معماری باز با محوریت نوآوری و تجربه مشتریان با استفاده از فن‌آوری‌های نوین مطرح است. در حال حاضر ما زبرساخت لازم برای طراحی و تولید محصولات و خدمات نوین و متنوع را در اختیار فین‌تک‌ها، شرکت‌های دانش بنیان و شرکت‌های ارائه دهنده خدمات بانکی، قرار داده‌ایم تا این شرکت‌ها با تبدیل آنها به

خدمات متنوع ضمن توسعه حوزه‌های کسب و کار تجربه بیشتری را در تعاملات مالی و بانکی ارتقا دهند.

■ **وضعیت بانک ایران زمین در زمینه مطالبات مشکوک‌الوصول به چه نحو است؟**

بانک‌ها به‌عنوان تامین‌کننده منابع مالی یکی از مهمترین ارکان نظام اقتصادی کشور محسوب می‌شوند. در سالهای اخیر به دلیل مشکلات اقتصادی که برای بسیاری از